

מדד השלום – דצמבר 2012 פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

- ימין או שמאל? כשבועיים לפני הבחירות, מעלה סקר מדד השלום את הידוע לנו מכבר - הציבור היהודי משקף בעמדותיו את רוח עידן הימין השורר זה מכבר בחברה הישראלית-יהודית, לפחות ככל שמדובר במישור המדיני-ביטחוני. נטייה זו באה לידי ביטוי ראשית בהגדרה העצמית: 55% מהיהודים מגדירים עצמם במישור זה ימין, שעה שהשיעורים המקבילים הם: מרכז (21%) ושמאל (17%). הוא הדין כשמדובר בכוונות הצבעה - כ 50% מדווחים על כוונה להצביע למפלגות הימין החילוניות והדתיות, 30% למפלגות המרכז והשמאל, והשאר טרם החליטו או לא ענו. יתר על כן, גם לשאלה מי מתאים ביותר לטפל בנושאים המדיני-ביטחוני, 53% בחרו במנהיג הליכוד וראש הממשלה הנוכחי בנימין נתניהו, כאשר בפקר ניכר אחריו מופיעים עוד שני נציגים מובהקים של הימין - אביגדור ליברמן (28%) ונפתלי בנט (25%). רק 19% סבורים כי ציפי לבני מתאימה לטפל בנושא זה שבו היא מציגה עצמה מומחית (אפילו שאול מופז, עם 21% זוכה להערכה ציבורית גבוהה ממנה בתחום). רק 14% מעריכים כי יחימוביץ כשירה לטפל בנושא המדיני-ביטחוני, ועוד פחות מכך (8%) מעריכים כמתאימים את כישוריו של יאיר לפיד בתחום זה.**

כאשר מדובר בתחום החברתי-כלכלי, ההגדרה העצמית היא כדלקמן: 33% משייכים עצמם למחנה הסוציאל-דמוקרטי לגונו, 40% ממקמים עצמם במרכז ואילו 22% במחנה הקפיטליסטי. בהתאמה, כשמדובר בכישורי הנהגה בתחום זה ההעדפות הן שונות מאשר בתחום המדיני-ביטחוני: ראשית מפלגת העבודה, שלי יחימוביץ מצטיירת בעיני השיעור הגבוה ביותר בציבור היהודי כמתאימה ביותר לטפל בנושא (45%) כשנתניהו הרבה פחות ממנה (36%). שלישי בתחום זה מופיע יאיר לפיד (25%) ולאחריו נפתלי בנט (20%) וציפי לבני (19%).

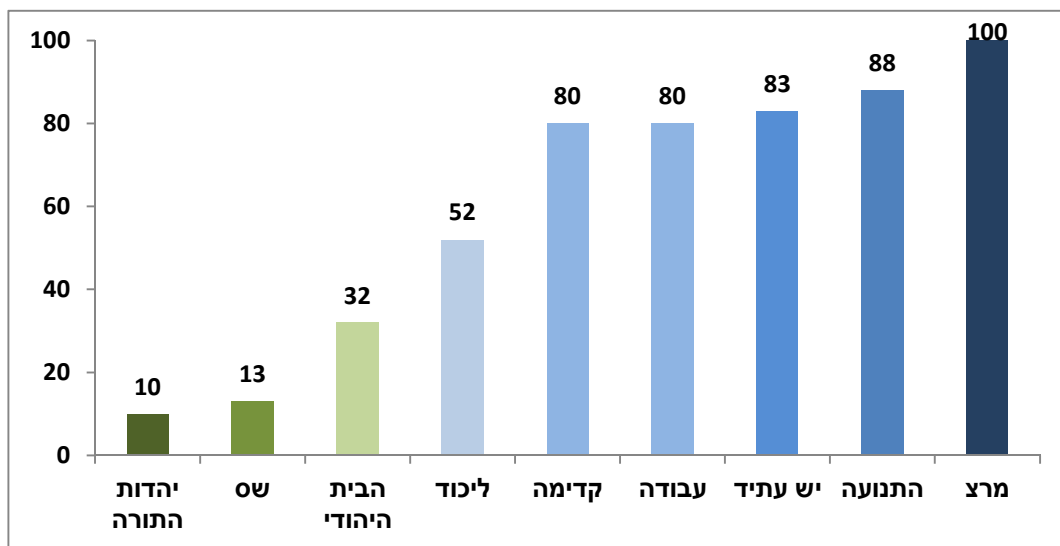
הצלבה בין התשובות לגבי כוונות הצבעה בבחירות הקרובות לבין הגדרה עצמית כימין מרכז או שמאל מעלה כי רוב להגדרה העצמית הימנית יש (בסדר יורד) בקרב מי שמתכוונים להצביע יהדות התורה (100%), הבית היהודי (96.5%) וליכוד (85%). רוב למגדירים עצמם מרכז מצאנו בקרב המתכוונים להצביע קדימה (83%), התנועה (71%) ויש עתיד (50%). שלא במפתיע, רוב המגדירים עצמם שמאל מצאנו רק בקרב המתכוונים להצביע עבודה (57%) ומרצ (96%).
- המשא ומתן עם הפלסטינים.** גם כאשר בוחנים את עמדותיו של הציבור היהודי כלפי סוגיות ספציפיות הקשורות למישור המדיני-ביטחוני מסתבר שהן משקפות יותר עמדות של הימין. כך, 67% מסכימים עם הטענה כי לא משנה איזו מהמפלגות תזכה בבחירות, תהליך השלום עם הפלסטינים יישאר תקוע מסיבות שאינן קשורות בישראל ואין סיכוי בעתיד הנראה לעין שהוא יתקדם. על רקע זה, אין תמה כי קרוב לשני שלישים (64%) סבורים כי הסיכוי שממשלה בראשות נתניהו תחדש את המשא ומתן עם הרשות הפלסטינית הוא די נמוך או נמוך מאוד. יתר על כן, כמחצית מן הציבור היהודי מאמין כי על ישראל לפעול לפי המדיניות של הממשלה המכהנת גם במחיר של עימות עם הממשל האמריקאי!
- ימין – אבל מתון.** עם זאת, נראה, לפחות לכאורה, שהרוח הימנית של הציבור היהודי קרובה יותר לימין המתון מאשר לימין הרדיקלי. כך, רוב של 60% תומכים גם כיום בהסכם שלום עם הפלסטינים המבוסס על העיקרון של שתי מדינות לשני העמים. פילוח של העמדות בשאלה זו לפי כוונות הצבעה מעלה תוצאות מעניינות ביותר: בהסכם שלום על פי הנוסחה של שתי מדינות תומכים: 100% מי שמתכוונים להצביע מרצ, 88% ממצביעי התנועה, 83% ממצביעי יש עתיד, 80% ממצביעי קדימה וממצביעי עבודה ו- 52% ממי שמתכוונים להצביע ליכוד, אך רק 32% ממצביעי הבית היהודי 13% ממצביעי ש"ס, ו 10% ממי שמתכוונים להצביע יהדות התורה. במקביל, 57.5% מכלל המרואיינים היהודים מאמינים שבמסגרת הסדרי ביטחון מתאימים יש להסכים להקמת מדינה פלסטינית עצמאית. עם זאת, אי אפשר להתעלם מכך שרוב, אמנם קטן

(51% לעומת 46%) מחזיק בדעה שבשום תנאי אין לפנות התנחלויות ביהודה ושומרון. רוב גדול יותר (58%) אינו מסכים לכך שבמסגרת הסכם שלום הכולל הסדרי ביטחון מתאימים, ניתן להעביר לפלסטינים את השכונות הערביות במזרח ירושלים. במילים אחרות, הציבור היהודי תומך אולי בפתרון של שתי מדינות ובלבד שיהיה על פי תנאי ישראל.

- העם עם הגולן.** ממצא מעניין מאוד שניתן אולי להסבירו על רקע המתרחש בימים אלה בסוריה, הוא הממצא שרוב גדול הרבה יותר משיעור המתנגדים להעברת השכונות במזרח ירושלים לידי הפלסטינים במצב של הסכם שלום, מתנגד לכך שבמסגרת הסכם שלום הכולל הסדרי ביטחון מתאימים תוחזר רמת הגולן לסורים (84%). פילוח של התשובות לשאלה זו על פי כוונת הצבעה בבחירות הקרובות מעלה כי בכל המפלגות - למעט מרצ שבקרב המתכוונים להצביע עבורה 50% מסכימים להחזיר את הגולן תמורת שלום עם סוריה - יש רוב המתנגד להחזרת הרמה אפילו תמורת שלום.
- מדינה יהודית או ארץ ישראל השלמה?** עוד ממצא שיש להביאו בחשבון, ואשר עולה מן הסקרים שלו שוב ושוב הוא שעבור רוב מכריע של 71.5% מהציבור היהודי חשוב יותר שבמדינת ישראל יהיה רוב יהודי מאשר שהיא תכלול את כל שטחי ארץ-ישראל שממערב לירדן. פילוח לפי כוונות הצבעה של התשובות לשאלה זו מראה כי רק בקרב המתכוונים להצביע הבית היהודי ויהדות התורה רק מיעוט (בהתאמה - 47% ו 30%) בוחר בחלופה של מדינה בעלת רוב יהודי משליטה של ישראל בכל שטחי ארץ ישראל.

מדד משא ומתן: 49.0; מדגם יהודים - 47.2

תרשים החודש: תמיכה בפתרון שתי מדינות לפי כוונת הצבעה (% מדגם יהודים)

מדד השלום נערך בחסות [תכנית אוונס לגישור ופתרון סכסוכים](#) (אוניברסיטת תל אביב) ושל [המכון הישראלי לדמוקרטיה](#). הסקר בוצע בטלפון בתאריכים 31 בדצמבר-2 בינואר 2013 על ידי מכון "דחף". השתתפו בו החודש 601 מרואיינים, שהם מדגם מייצג של האוכלוסייה הבוגרת בישראל. טעות המדידה למדגם בגודל זה היא 4.5%. עיבודים סטטיסטיים: גב' יסמין אלקלעי.